

Konjunkturbarometern December 2019

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **Working paper**, **PM** och remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Förord

I Konjunkturbarometern presenteras resultaten från Konjunkturinstitutets undersökning av företagens respektive hushållens syn på ekonomin. Till rapporten för december har företagens svar samlats in 29 november–12 december. Hushållens svar har samlats in 28 november–12 december.

I Konjunkturinstitutets statistikdatabas finns alla resultat från Konjunkturbarometern tillgängliga som tidsserier.

Konjunkturbarometern tas fram under ledning av tf enhetschef Tora Hammar.

Stockholm december 2019

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	8
Bygg- och anläggning.....	9
Detaljhandel.....	10
Tjänstesektorn	12
Hushåll	13

Sammanfattning

Barometerindikatorn minskade i december, från 94,6 till 93,3. Indikatorns nivå pekar på ett svagare stämningläge än normalt i ekonomin. Nedgången förklaras av svagare signaler från tjänstesektorn och tillverkningsindustrin.

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin minskade något i december och är lägre än sitt historiska genomsnitt. Både insats- och investeringsvaruindustrin rapporterar om ett svagare läge än normalt.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet var i stort sett oförändrad och ligger därmed kvar något över det historiska genomsnittet. Det är husbyggarnas omdömen om orderstockarna som håller upp indikatorn på en nivå över 100.

Detaljhandels konfidensindikator steg ytterligare och ligger nu en bra bit över det normala. Både positivare signaler om de senaste månadernas försäljningsvolym och än mer optimistiska förväntningar på kommande månaders försäljningsvolym bidrog till uppgången i indikatorn. Det är framförallt företagen inom dagligvaruhandeln som rapporterar om ett mycket starkt stämningläge.

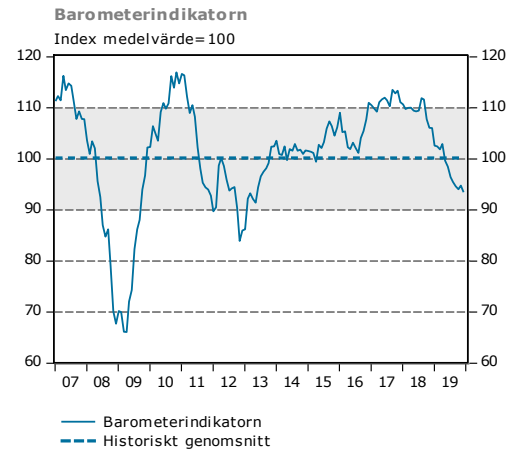
Konfidensindikatorn för tjänstesektorn sjönk till 91,0 i december, vilket är den lägsta nivån sedan 2013. Alla frågor som ingår i konfidensindikatorn ligger under sina historiska genomsnitt.

Hushållens konfidensindikator steg i december men pekar fortsatt på ett mer dämpat stämningläge än normalt. Hushållens förväntningar på utvecklingen av svensk ekonomi på tolv månaders sikt är fortsatt huvudorsaken till att konfidensindikatorn ligger under sitt historiska genomsnitt.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff	Läget
Barometerindikatorn	93,9	94,6	93,3	-1,3	-
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	96,4	95,7	94,5	-1,2	-
Bygg- & anläggning	103,2	103,2	102,7	-0,5	+
Detaljhandel	102,5	106,5	110,0	3,5	+
Tjänstesektorn	92,1	94,6	91,0	-3,6	-
Hushåll	92,8	92,0	94,1	2,1	-
Mikroindex hushåll	98,2	93,3	98,5	5,2	-
Makroindex hushåll	86,0	85,7	86,3	0,6	--

Barometerindikatorn

mäter det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att sammanfatta resultaten från företags- och hushållsbarometern.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi.

Läget

- ++ mycket starkare än normalt
- + starkare än normalt
- = ungefär som normalt
- svagare än normalt
- mycket svagare än normalt

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

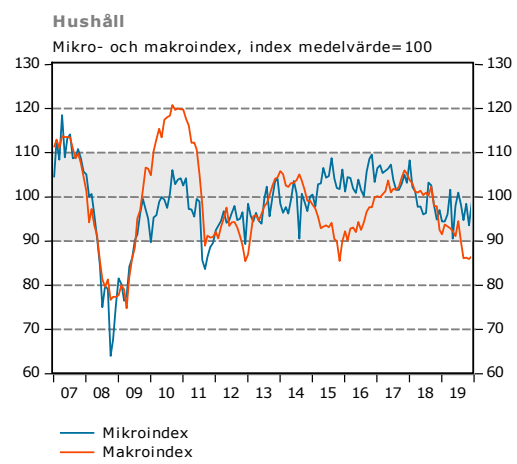
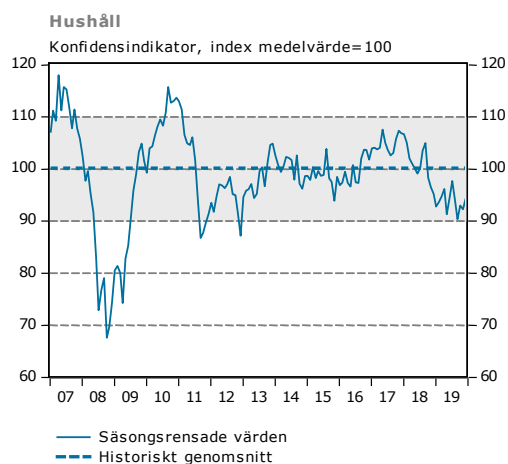
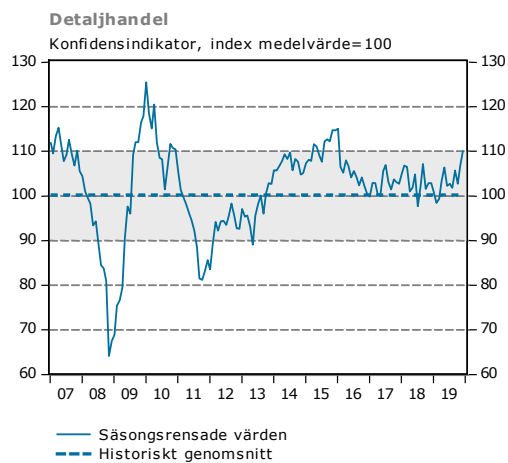
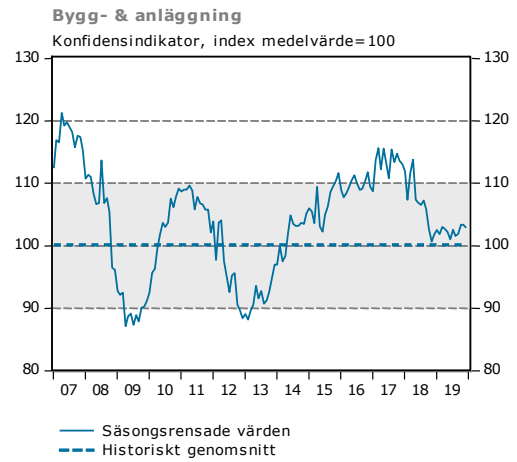
Säsongsrensade och utjämnade tidsserier

Säsongsrensning görs för att justera för regelbundet återkommande variationer under året. En utjämnad tidsserie visar på en mer långsiktig utveckling och tar bort brus i högre grad än den säsongsrensade serien. Alla diagram i Konjunkturbarometern visar säsongsrensade tidsserier om inget annat anges.

Revideringar

Indikatorerna revideras varje månad när tidsserierna säsongsrensas och standardiseras.

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:
www.konj.se/metodbok

Företag

Totala näringslivet

SYNEN PÅ EFTERFRÅGELÄGET DÄMPADES YTTERLIGARE

Konfidensindikatorn för näringslivet föll i december och pekar fortsatt på ett svagare stämningsslag än normalt bland företagen. Nedgången förklaras av svagare signaler från industri- och tjänsteföretagen.

Synen på rådande efterfrågeläge fortsatte att dämpas något i december och är nu för första gången sedan 2015 något lägre än det historiska genomsnittet.

Näringslivet rapporterar sammantaget att antalet anställda minskade något de senaste tre månaderna. Rapporteringen skiljer sig dock åt mellan sektorerna. Industri- och tjänsteföretagen rapporterar om neddragningar medan handeln uppger att de ökat antalet anställda. Inom bygg- och anläggning har sysselsättningen varit i det närmaste oförändrad.

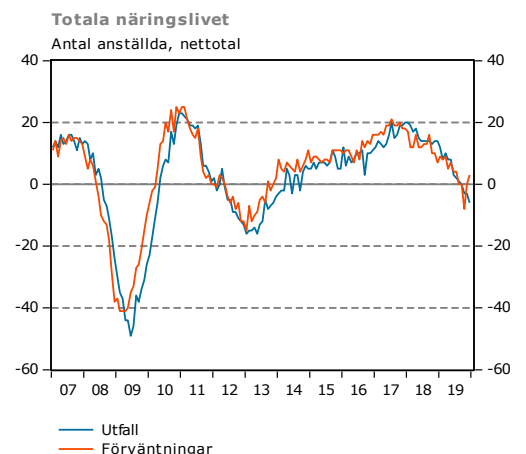
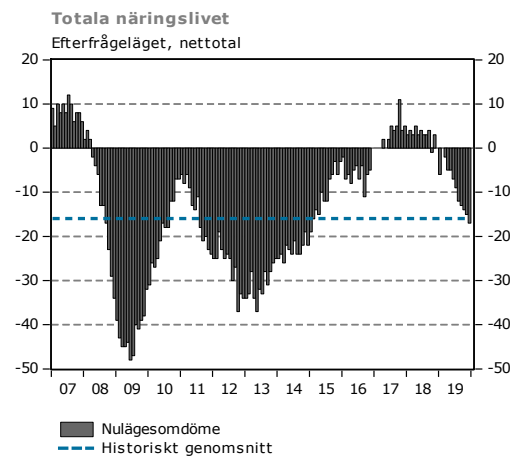
Företagens anställningsplaner indikerar nästintill oförändrad sysselsättning i näringslivet de kommande tre månaderna. Tillverkningsindustrin planerar för fortsatta neddragningar samtidigt som tjänstesektorn och handeln redovisar positiva anställningsplaner.

Tabell 2 Totala näringslivet

Indikator och säsongsrensade netttotal

	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Konfidensindikator	100	94,3	96,7	94,0	-
Efterfrågeläge	-16	-14	-15	-17	-
Antal anställda, utfall	-2	-3	-3	-6	-
Antal anställda, förväntningar	-1	-8	0	3	+

Anmärkning. Konfidensindikatorn för totala näringslivet är en sammanvägning av konfidensindikatorerna för bygg- och anläggning, tillverkningsindustri, handel och tjänstesektor. Den beräknas alltså inte utifrån de enskilda frågorna i tabellen ovan. Vikterna som används för att väga samman konfidensindikatorerna är andra än de som används vid beräkning av Barometerindikatorn.

Tillverkningsindustri

MINSKAD PRODUKTIONSVOLYM I INDUSTRI

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin minskade något i december och är fortsatt lägre än sitt historiska genomsnitt. Både insats- och investeringsvaruindustrin rapporterar om ett svagare läge än normalt medan konsumtionsvaruindustrin rapporterar om ett starkare läge än normalt. Den låga nivån på konfidensindikatorn förklaras av företagens jämförelsevis låga förväntningar på produktionsvolymen.

Tabell 3 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

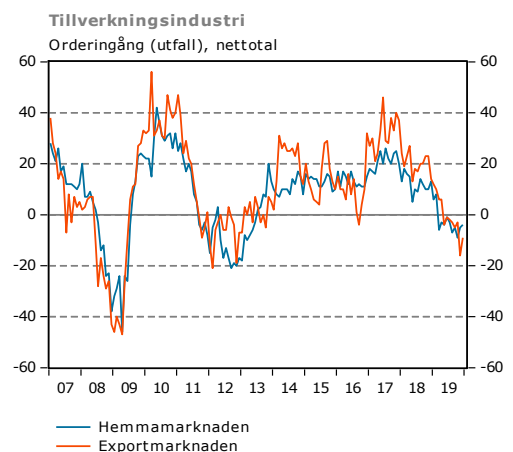
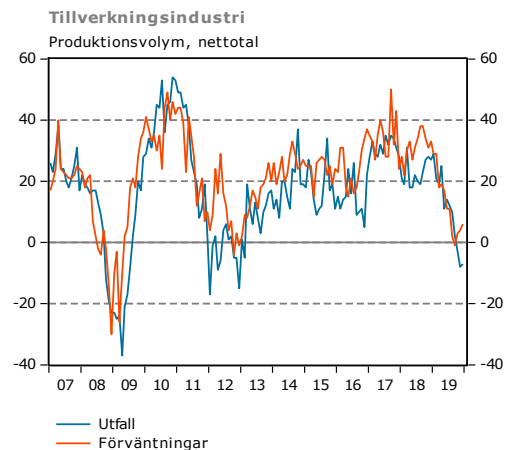
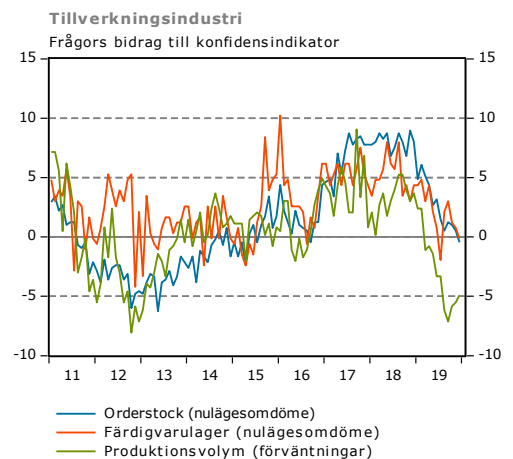
	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff
Konfidensindikator	96,4	95,7	94,5	-1,2
Orderstock, nulägesomdöme	1,0	0,5	-0,4	-0,9
Färdigvarulager, nulägesomdöme	1,2	0,8	-0,1	-0,9
Produktionsvolym, förväntningar	-5,8	-5,5	-4,9	0,6

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Industriföretagen rapporterar om en minskad ordergång på både export- och hemmamarknaden i december. Företagen uppger även att produktionsvolymen de senaste tre månaderna fortsatte att minska. Förväntningarna pekar dock på en viss ökning av produktionsvolymen kommande månader. Företagens omdömen om den totala orderstocken försämrades ytterligare i december och är därmed svagare än normalt. Synen på färdigvarulagren ligger i linje med det historiska genomsnittet.

Antalet anställda uppges ha minskat de senaste tre månaderna och företagets anställningsplaner indikerar en fortsatt minskning av personalstyrkan de kommande tre månaderna.

Företagens förväntningar på försäljningspriserna på hemmamarknaden pekar på att de kommer att öka men i mindre omfattning än normalt. Exportmarknadspriserna väntas samtidigt minska något.

Tabell 4 Tillverkningsindustri

Säsongrensade nettotal

	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	-3	-8	-7	--
Orderingång hemmamarknad	6	-9	-5	-4	-
Orderingång exportmarknad	12	-3	-16	-9	--
Orderstock, nulägesomdöme	-15	-11	-13	-17	-
Exportorderstock, nulägesomdöme	-9	-11	-10	-18	-
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13	10	11	13	=
Antal anställda	-7	-16	-17	-16	-
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	22	3	4	6	--
Försäljningspriser hemmamarknad	9	11	5	5	-
Försäljningspriser exportmarknad	2	3	-5	-3	-
Antal anställda	-11	-24	-17	-7	+

Bygg- och anläggning

PERSONALBRIST ÄR INTE LÄNGRE ETT STORT HINDER

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet var återigen i stort sett oförändrad i december och ligger därmed kvar något över det historiska genomsnittet. Det är husbyggarnas omdömen om orderstockarna som håller upp indikatorn på en nivå över 100. Anställningsplanerna ligger sammantaget strax under det normala och pekar på en oförändrad sysselsättning de närmaste månaderna.

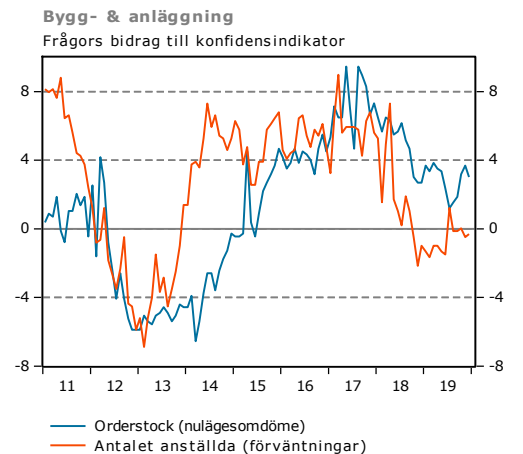
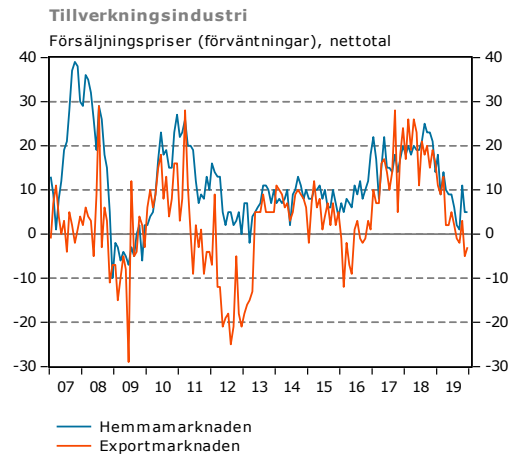
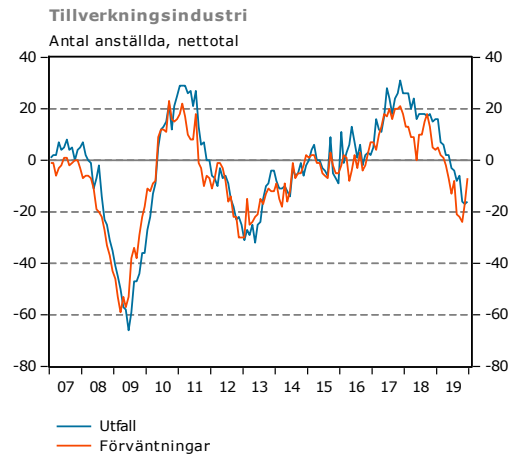
Tabell 5 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff
Konfidensindikator	103,2	103,2	102,7	-0,5
Orderstock, nulägesomdöme	3,2	3,7	3,0	-0,7
Antalet anställda, förväntningar	0,0	-0,5	-0,3	0,2

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar, liksom i november, om ett ökat byggande de senaste tre månaderna. Bilden skiljer sig dock mellan husbyggarna som uppger att byggandet har ökat, och anläggningsbyggarna som redovisar att byggandet har minskat något. Förväntningarna på byggandet på

tre månaders sikt pekar på ett något minskat byggande, både bland hus- och anläggningsbyggarna.

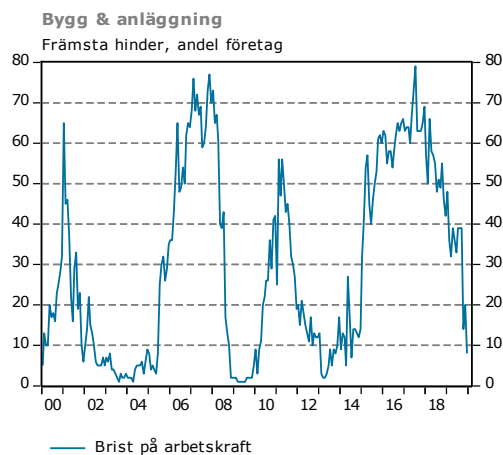
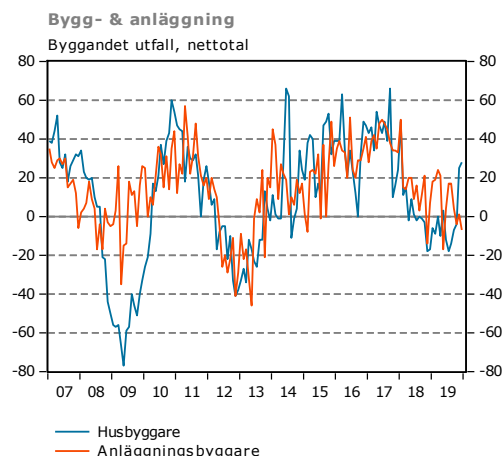
Orderstockarna rapporteras ha ökat de senaste tre månaderna medan antalet anställda uppges ha varit oförändrat. Andelen företag som uppger att brist på arbetskraft är det främsta hindret för ett ökat byggande har minskat kraftigt de senaste mätningarna. I december uppger endast 8 procent av företagen att brist på arbetskraft är det främsta hindret, vilket är den lägsta siffran sedan april 2014.

Byggföretagen rapporterar om något fallande anbudspriser de senaste månaderna medan förväntningarna på anbudsprisernas utveckling framöver pekar på något stigande priser.

Tabell 6 Bygg- och anläggning

Säsongrensade netttotal

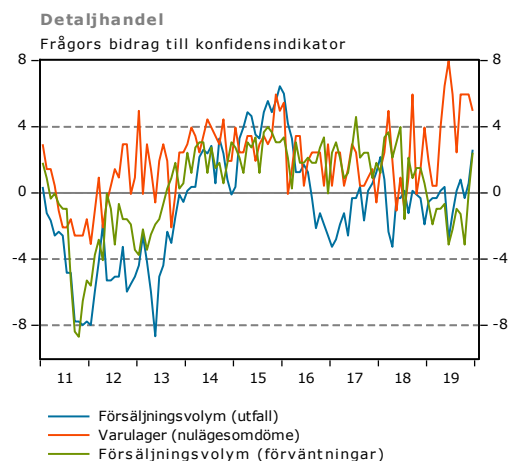
	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Utfall och nuläge					
Byggandet	7	-6	21	19	+
Anbudspriser	-5	-4	-5	-3	+
Orderstock, förändring	5	-1	4	22	+
Orderstock, nulägesomdöme	-24	-5	-2	-6	+
Antal anställda	-2	-11	7	2	+
Förväntningar och planer					
Byggandet	12	5	-11	-4	-
Anbudspriser	0	-7	-3	3	+
Orderstock	11	14	15	6	-
Antal anställda	4	4	1	2	-

Detaljhandel

DAGLIGVARUHANDELN TROR PÅ ÖKAD FÖRSÄLJNING

Detaljhandelns konfidensindikator steg ytterligare 3,5 enheter i december till 110,0 till följd av starkare signaler från dagligvaruhandeln. Både positivare signaler om de senaste månadernas försäljningsvolym och än mer optimistiska förväntningar på kommande månaders försäljningsvolym bidrog till ökningen.

Tabell 7 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff
Konfidensindikator	102,5	106,5	110,0	3,5
Försäljningsvolym, utfall	-0,3	0,6	2,6	2,0
Varulager, nulägesomdöme	5,9	5,9	4,9	-1,0
Försäljningsvolym, förväntningar	-3,1	0,0	2,4	2,4

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

Företagen inom detaljhandeln uppger att försäljningsvolymen ökat i något större utsträckning än normalt. Även förväntningarna på kommande månaders försäljningsvolym är sammantaget mer positiva än normalt, vilket drivs av dagligvaruhandelns förväntningar som ligger en bra bit över det historiska medelvärdet. Missnöjet över varulagrens storlek är fortsatt på jämförelsevis låga nivåer.

Det samlade omdömet om nuvarande försäljningssituation är mer positivt än normalt medan företagens förväntningar på försäljningssituationen på sex månaders sikt är i nivå med det historiska genomsnittet.

Inköpen av varor väntas öka de närmaste månaderna och företagen förväntar sig kunna höja försäljningspriserna i betydligt större utsträckning än normalt.

Antalet anställda uppges ha ökat i något större omfattning än normalt och förväntas öka även de kommande månaderna, inte minst inom dagligvaruhandeln.

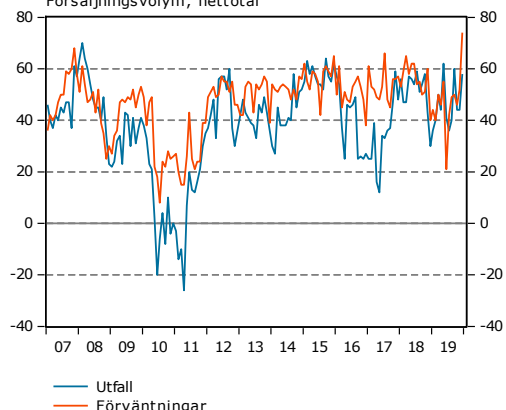
Tabell 8 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

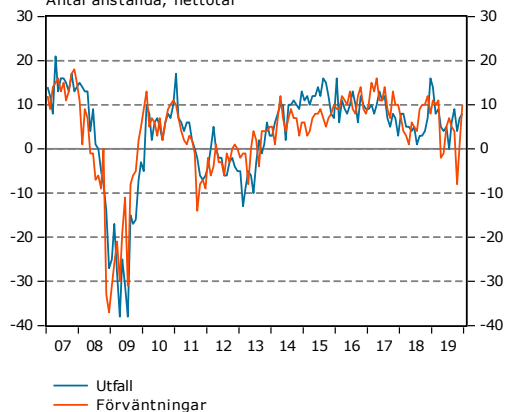
	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	26	25	29	38	+
Nuvarande försäljningssituation	3	10	7	14	+
Varulager, nulägesomdöme	26	14	14	16	++
Antal anställda	3	4	7	8	+
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	30	40	48	+
Försäljningspriser	12	29	27	28	++
Inköp av varor	17	16	23	27	+
Antal anställda	2	-8	1	10	+
Försäljningssituation om 6 mån	44	37	36	42	-

Dagligvaruhandel

Försäljningsvolym, netttotal

Detaljhandel

Antal anställda, netttotal

Detaljhandeln definieras som:

Handel med motorfordon (SNI 45) +
Dagligvaruhandel (SNI 47.11 + 47.2) +
Sällanköpshandel (SNI 47.19 +47.4-9) +
Detaljhandel med drivmedel (SNI 47.3)

Tjänstesektorn

SVAG EFTERFRÅGEUTVECKLING

Konfidensindikatorn för tjänstesektorn sjönk med 3,6 enheter i december till 91,0. Indikatorn är därmed på sin lägsta nivå sedan 2013. Alla ingående frågor bidrog till nedgången, där frågan om hur företagets egen verksamhet har utvecklats bidrog mest.

Tabell 9 Konfidensindikator och ingående frågars bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff
Konfidensindikator	92,1	94,6	91,0	-3,6
Företagets verksamhet, utfall	-2,2	-0,6	-2,4	-1,8
Efterfrågan, utfall	-2,9	-2,9	-3,8	-0,9
Efterfrågan, förväntningar	-2,8	-1,9	-2,8	-0,9

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

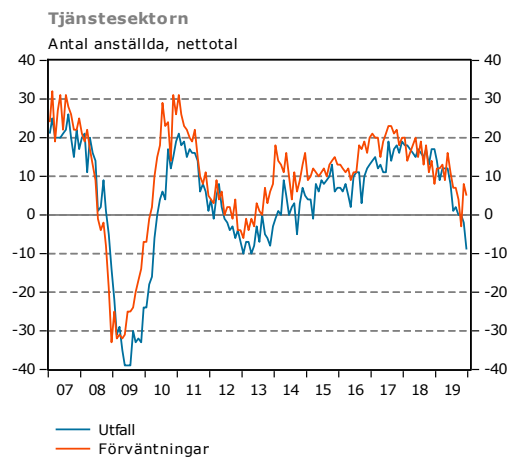
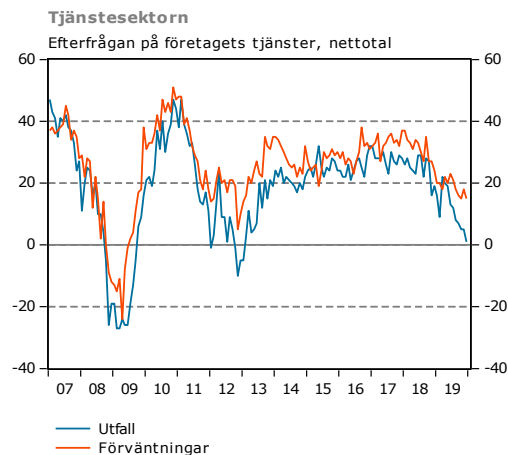
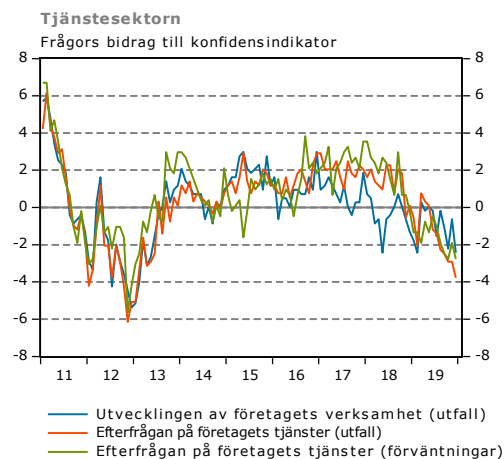
Efterfrågan på företagets tjänster de senaste månaderna dämpades ytterligare i december och pekar på en oförändrad efterfrågan. Detta är betydligt svagare än normalt. Företagen förväntar sig dock att efterfrågan ökar de kommande månaderna, men i något mindre omfattning än normalt. Det samlade omdömet om storleken på inläggande uppdrag har försämrats marginellt i december, och ligger nu strax under sitt historiska medelvärde. Försäljningspriserna har endast kunnat höjas i mycket begränsad omfattning de senaste månaderna, men de närmaste månaderna förväntar sig något fler företag kunna höja priserna.

Företagen uppger att antalet anställda de senaste månaderna har minskat. De anger dock att de planerar en viss nyanställning de närmaste månaderna, men i lägre utsträckning än de angav i november.

Tabell 10 Tjänstesektorn

Säsongrensade netttotal

	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	22	10	17	9	-
Efterfrågan	18	5	5	1	--
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-25	-24	-26	-28	-
Försäljningspriser	4	4	4	4	=
Antal anställda	2	0	-2	-9	-
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	24	15	18	15	-
Försäljningspriser	10	7	8	9	-
Antal anställda	7	-3	8	5	-

Hushåll

HUSHÅLLEN TROR PÅ ÖKAD ARBETSLÖSHET I SVERIGE

Hushållens konfidensindikator steg i december men pekar fortsatt på ett mer dämpat stämningsläge än normalt. Samtliga ingående frågor bidrog till uppgången, förutom inställningen till kapitalvaruinköp som var oförändrad. Hushållens förväntningar på utvecklingen av den svenska ekonomin på tolv månaders sikt är fortsatt huvudorsaken till att konfidensindikatorn ligger under sitt historiska genomsnitt.

Tabell 11 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

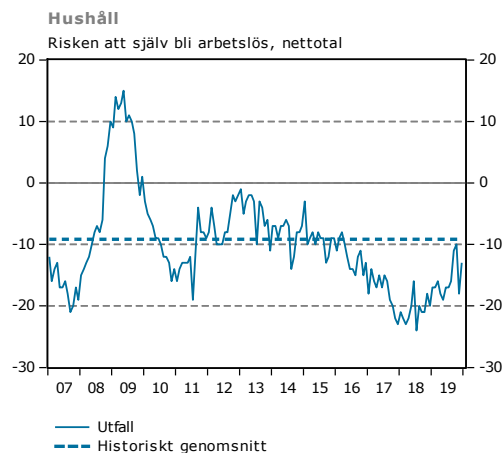
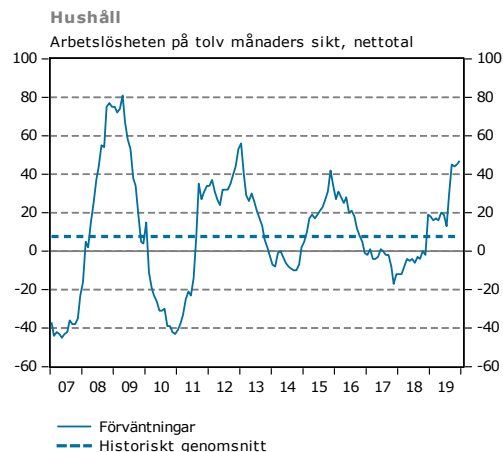
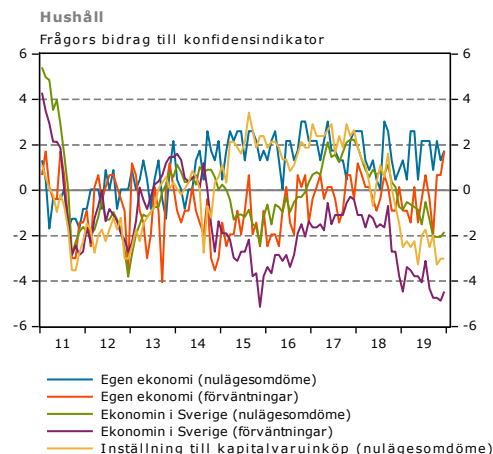
	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Diff
Konfidensindikator	92,8	92,0	94,1	2,1
Egen ekonomi nu	2,2	1,3	1,7	0,4
Egen ekonomi om 12 mån.	0,7	0,7	1,7	1,0
Svensk ekonomi nu	-2,1	-2,1	-1,8	0,3
Svensk ekonomi om 12 mån.	-4,7	-4,9	-4,5	0,4
Köp av kapitalvaror nu	-3,3	-3,0	-3,0	0,0

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Frågorna om hushållens egna ekonomiska situation var starka i december. Förväntningarna på utvecklingen av den egna ekonomin på tolv månaders sikt är de mest optimistiska sedan 2011. Samtidigt är hushållen dystra vad gäller frågorna om den svenska ekonomin. Både förväntningarna på den svenska ekonomin på tolv månaders sikt och förväntningarna på arbetslösheten i Sverige är betydligt mer pessimistiska än normalt. Dock är hushållen inte särskilt oroliga för att själva bli arbetslösa. Liksom tidigare fortsätter hushållen att svara att risken att själv bli arbetslös har minskat, om än i något mindre utsträckning än tidigare.

En betydligt större andel hushåll än normalt uppger att de sparar i nuläget och även under de kommande tolv månaderna tror jämförelsevis många att de kommer att kunna spara något. Samtidigt planerar hushållen att minska sina inköp av kapitalvaror de kommande tolv månaderna.

Pris- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt sjönk, från 3,4 procent i november till 3,2 procent i december. Den rörliga bostadsräntan förväntas uppgå till 2,47 procent på ett års sikt, en viss uppjustering från förra månaden då motsvarande siffra var 2,42 procent.

Tabell 12 Hushållsfrågor

Säsongrensade netttotal

	Medel	okt 2019	nov 2019	dec 2019	Läget
Utveckling de senaste tolv månaderna					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	9	14	12	13	+
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	-8	-27	-27	-25	-
Risken att bli arbetslös (ökat - minskat)	-9	-10	-18	-13	-
Nulägesomdömen					
Kapitalvaruinköp (rätt - fel tidpunkt)	11	-2	-1	-1	--
Att spara (fördelaktigt - ofördelaktigt)	18	17	18	20	+
Ekonomisk situation (sparar - skuldsätter sig)	56	71	69	70	++
Förväntningar på tolv månaders sikt					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	19	20	20	22	+
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	4	-31	-32	-29	--
Arbetslösheten (öka - minska)	8	44	45	47	--
Egna inköp av kapitalvaror (mer - mindre)	-5	-7	-13	-8	-
Eget sparande (troligt - inte troligt)	47	58	56	57	+

Tabell 13 Inflation och boräntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	sep 2019	okt 2019	nov 2019	dec 2019
Uppfattad inflation nu	3,7	3,9	3,7	3,5
Förväntad inflation om 12 mån	3,5	3,3	3,4	3,2
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,42	2,39	2,42	2,47
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,80	2,79	2,83	2,84
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,48	3,47	3,43	3,41
Genomsnittlig listränta	2,10	2,10	2,10	2,10

Anmärkning: Den genomsnittliga listräntan beräknas som ett medelvärde av de fem största bankernas tremånaders listräntor i slutet av månaden.

I statistikdatabasen på www.konj.se finns hushållsstatistiken uppdelad på kön, ålder och region.